

การประเมินผลกระทบทางสายตาของ อาคารสูงต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมือง : กรณีศึกษาผลกระทบจากโครงการ โรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์

Visual Impact Assessment of High-rise Building in Urban Landscape: A Case Study of the Central World Hotel Project

อาจารย์กัตติกา กิตติประसार
อาจารย์วิลาสสินี สุขสว่าง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

โครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์เป็นอาคารสูง 48 ชั้น หรือ 200.3 เมตร พื้นที่ประมาณ 18,000 ตารางเมตร ตั้งอยู่บนถนนพระรามที่ 1 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนเมือง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเมือง แต่เนื่องบริเวณดังกล่าวอยู่ในบริเวณที่ใกล้กับพื้นที่ของวังสระปทุมและวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าและความสำคัญทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสืบเนื่องมาแต่ครั้งอดีต จึงทำให้โครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ส่งผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณโดยรอบโครงการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลกระทบทางสายตาต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมืองในบริเวณดังกล่าว ดังนั้นการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อภูมิทัศน์หรือทัศนียภาพของสภาพแวดล้อมโดยรอบและนำเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบรวมทั้งมาตรการติดตามตรวจสอบที่เหมาะสม

ขั้นตอนในการประเมินผลกระทบทางสายตาของโครงการ 6 ขั้นตอน คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สำนักรวภาคสนามเบื้องต้น กำหนดภาพตัวแทน สร้างแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตา ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาของโครงการที่มีต่อภูมิทัศน์โดยรอบและเสนอแนะแนวทางในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตา

ผลการประเมินผลสรุปว่า โครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์สามารถมองเห็นได้จากหลายบริเวณ ได้แก่ ในบางช่วงของถนนสำคัญหลายสายที่เป็นบริเวณพื้นที่เปิด รวมทั้งเส้นทางคมนาคมอื่นๆ ในพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่ และสามารถเห็นได้ชัดเจนในพื้นที่โดยรอบใกล้ที่ตั้งโครงการ โดยในแต่ละบริเวณนั้นมียรายละเอียดในการมองเห็นและผลกระทบทางสายตาต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมืองในระดับที่แตกต่างกันออกไป

คำสำคัญ : การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบทางสายตา สุนทรียภาพทางสายตา อาคารสูง ภูมิทัศน์ชุมชนเมือง

Abstract

The Central World Hotel Project located in the center of Bangkok on Rama I Road at Rajprasong Intersection, is a 48 storied building of approximately 18,000 square meters. The location is a prime area for social, economic and urban cultural activities. In addition, the site is next to the important Wat Pathumwanaram Rajaworavihara temple that is full of historical and cultural values. As a consequence, this project has caused effects on its surroundings, especially

its visual impact on the urban landscape. Therefore, Visual Impact Assessment is a means of assessment that analyzes and evaluates the impact of the project on the landscape and suggests suitable methods to efficiently reduce the negative effects on the environment.

The methodology was divided into 6 steps: studying fundamental information, surveying the site and its surrounding, identifying representative images, making simulation models of completed building in its environment, evaluating the impact on the project's contextual setting and suggesting appropriate strategies for solving visual pollution problems in the urban landscape.

The study concluded that the Central World Hotel Project could be seen from various places, such as where there are open spaces along the many main roads; for example: Pahonyotin Road, Rama Road and Petchaburi Road. It can also be seen from other visual points including BTS skytrain line, San Sap Canal, and large open spaces in Bangkok and surrounding areas. The visual impact on each area varies at different levels and details.

Keywords: Environmental impact assessment, Visual impact assessment, Visual aesthetic, High-rise building, Urban landscape

1. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพ

ภาพทางสายตาจากอาคารสูงต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมือง

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการหรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นอันอาจส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์หรือทัศนียภาพของสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่โครงการและบริเวณโดยรอบพื้นที่โครงการบนพื้นฐานของการคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบรวมทั้งมาตรการติดตามตรวจสอบที่เหมาะสม

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาถือเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นมาตรการที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปในการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงป้องกันและเตรียมการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางสายตา (Visual Pollution) ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการอันก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ประทับใจ ไม่สบายใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้พบเห็นหรือคนในชุมชนโดยรอบตลอดจนสุนทรียภาพและความสวยงามของภูมิทัศน์ชุมชนเมืองในภาพรวม

ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาจากอาคารสูงเริ่มเป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจมากขึ้นโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ เนื่องจากอาคารสูงเป็นองค์ประกอบที่โดดเด่นและสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนจากระยะไกลจึงมักส่งผลกระทบต่อสุนทรียภาพทางสายตาของภูมิทัศน์ชุมชนเมือง ดังนั้นในการดำเนินโครงการก่อสร้างอาคารสูงจึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาเพื่อคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมมาตรการในการป้องกันแก้ไข และติดตามตรวจสอบรวมทั้งการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุนทรียภาพทางสายตาของภูมิทัศน์ชุมชนเมืองอย่างเหมาะสมต่อไป

2. โครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์และภูมิทัศน์

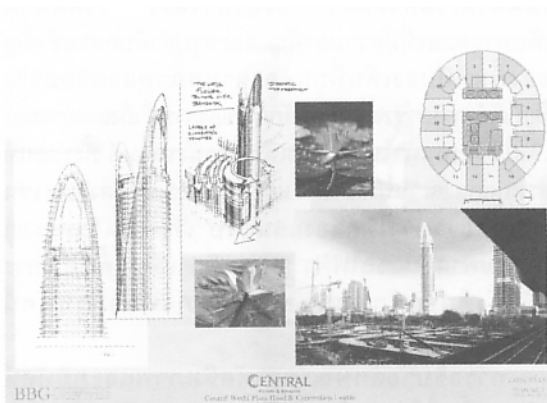
ชุมชนเมือง

โครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ตั้งอยู่บนถนนพระรามที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนด้านการท่องเที่ยวและการบริการเนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการค้าและบริการที่สำคัญ รวมทั้งอยู่ใกล้กับย่านธุรกิจและที่พักอาศัยกลางใจเมืองพื้นที่ตั้งโครงการจึงเหมาะสมที่จะสร้างโรงแรมระดับกลางถึงระดับสูง เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจที่ยังสามารถขยายตัวได้อีกมาก ดังนั้นเพื่อความคุ้มค่าในการลงทุน โรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์จึงมีลักษณะเป็นอาคารสูง แต่เนื่องจากเอกลักษณ์ของพื้นที่ตั้งที่เป็นบริเวณที่มีคุณค่าและความสำคัญเนื่องจากอยู่ใกล้กับวังสระปทุม วัดปทุมวนารามราชวรวิหาร และพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีผู้คนจำนวนมาก นอกจากนั้นโครงการก่อสร้างโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ยังเป็นอาคารสูงที่มีขนาดและรูปแบบอาคารที่สังเกตเห็นได้โดยง่ายในพื้นที่ชุมชนเมืองนี้ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมืองอันอาจส่งผลกระทบต่อสุนทรียภาพทางสายตาของภูมิทัศน์ชุมชนเมืองรวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์และความหมายของพื้นที่ที่ตั้งได้ ดังนั้นการออกแบบอาคารจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ตั้งและคุณค่าของสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก

2.1 รายละเอียดของโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์

โรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์เป็นโรงแรมขนาดประมาณ 500 ห้อง ตั้งอยู่บนห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์พลาซ่า ถนนพระรามที่ 1 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยอาคารจำนวน 1 หลัง 48 ชั้น ความสูงประมาณ 200.3 เมตร ขนาดพื้นที่ประมาณ 18,000 ตารางเมตร หรือ 11.25 ไร่ ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นอาคารสูง (High-rise Building)

โดยส่วนยอดของอาคารเป็นรูปกลีบดอกบัว โครงสร้างหลักเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก วัสดุปูผิวใช้เป็นเหล็กและกระจก สีของอาคารเป็นสีวัสดุคือ สีเทาของแผ่นอะลูมิเนียม (Aluminum Cladding) และสีของกระจก แนวความคิดในการออกแบบอาคารคือ การสื่อถึงดอกบัวคู่ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของพื้นที่โดยรอบ กล่าวคือพื้นที่ของเขตปทุมวัน วังสระปทุมและวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ตำแหน่งของโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ ห่างจากเขตที่ดินทางทิศเหนือ 33.85 เมตร ห่างจากถนนราชปรารภ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกประมาณ 126 เมตร ห่างจากเขตที่ดินด้านวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ทางทิศตะวันตกประมาณ 34.85 เมตร และห่างจากถนนพระรามที่ 1 ทางทิศใต้ประมาณ 160 เมตร โดยมีระยะถอยร่นจากคลองแสนแสบประมาณ 150 เมตร

ภาพที่ 1 แนวความคิดในการออกแบบโครงการ

ภาพที่ 2 ทศนียภาพของโครงการ

2.2 รายละเอียดของภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์

ลักษณะของภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์โดยทั่วไปเป็นภูมิทัศน์ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Elements) เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อาคาร สิ่งก่อสร้าง ถนน เขื่อน ลาน พื้นที่ลาดเชิง คลอง และพืชพรรณในสวนหย่อม โดยมีองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ (Natural Elements) ได้แก่ พืชพรรณเดิม และสภาพความสูงต่ำของแผ่นดินเพียงเล็กน้อย ดังนั้นลักษณะภูมิทัศน์ชุมชนเมืองจึงเป็นลักษณะเด่นของภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์โดยทัศนียภาพที่มองเห็นได้โดยรอบโครงการส่วนใหญ่มีลักษณะไม่เป็นระเบียบ และขาดความสอดคล้อง (Harmony) ขององค์ประกอบในภูมิทัศน์กับสภาพทางกายภาพและบริบทของที่ตั้งโดยรอบ ทั้งในด้าน ขนาด สัดส่วน รูปทรง สีและวัสดุ รวมทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรม ยกเว้นภูมิทัศน์บริเวณวังสระปทุมและวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ซึ่งยังคงมีความเป็นธรรมชาติ เนื่องจากมีองค์ประกอบในภูมิทัศน์ที่มีคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรม และมีความสอดคล้องขององค์ประกอบในภูมิทัศน์กับสภาพทางกายภาพและบริบทของที่ตั้งโดยรอบ

3. ขั้นตอนในการดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาจากโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมือง

ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาจากโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมืองมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษารายละเอียดของโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ การศึกษาภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งโครงการ และการจัดเตรียมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา
- 2) การสำรวจภาคสนามเบื้องต้น ได้แก่ การกำหนดพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ การสำรวจพื้นที่เพื่อกำหนดจุดมองที่มีความสำคัญ การสำรวจทัศนียภาพและภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งโครงการ และการอธิบายลักษณะของทัศนียภาพและภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ศึกษา
- 3) การกำหนดภาพตัวแทน
- 4) การสร้างแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตา
- 5) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาของโครงการที่มีต่อภูมิทัศน์โดยรอบ
- 6) การเสนอแนะแนวทางในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตา

4. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาจากโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ต่อภูมิทัศน์ชุมชนเมือง

ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาจากโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์จะต้องมีการวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อหาพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ โดยมีประเด็นที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ

- สามารถมองเห็นได้จากที่ใดบ้าง
- สามารถมองเห็นอาคารสูงได้ชัดเจนเพียงใด
- จำนวนผู้ที่มองเห็น
- ความสำคัญของพื้นที่ที่สามารถมองเห็นได้หรือการมองเห็นสถานที่สำคัญ

ในปัจจุบันฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องเช่น Arc View และ Map Info ได้เข้ามามีบทบาทในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพและช่วยในการวางแผนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้นำเทคโนโลยีดังกล่าวมาช่วยในการหาพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ โดยการใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และโปรแกรม Arc View 3.2 เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ซึ่งมีความสูงของอาคาร 200.3 เมตร โดยไม่รวมโครงสร้างระดับอาคาร ซึ่งพบว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์สามารถมองเห็นได้จากระยะที่ค่อนข้างไกลจากพื้นที่ตั้งโครงการโดยในแต่ละบริเวณที่มองเห็นอาคารได้นั้นจะมองเห็นอาคารได้ชัดเจนไม่เท่ากันขึ้นกับปัจจัยในการมองเห็นที่แตกต่างกัน ดังภาพที่ 3

โครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์สามารถมองเห็นได้จากหลายบริเวณ ได้แก่ ในบางช่วงของถนนสำคัญหลายสายที่เป็นบริเวณพื้นที่เปิดโล่ง เช่น ถนนพหลโยธิน ถนนพระรามที่ 1 ถนนอังรีดูนังค์ ถนนราชดำริ ถนนพระรามที่ 4 ถนนเพชรบุรี ถนนพญาไท ถนนศรีอยุธยา เป็นต้น รวมทั้งเส้นทางคมนาคมอื่นๆ เช่น บริเวณคลองแสนแสบ เส้นทางรถไฟฟ้า (BTS) และเส้นทางรถไฟสายตะวันออกทั้งนี้ยังสามารถเห็นได้ในพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่ในเมือง เช่น ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ สวนลุมพินี สนามกีฬาแห่งชาติ บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ บริเวณหน้าอาคารหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริเวณสยามสแควร์ ราชตฤณมัยสมาคม และสามารถเห็นได้ชัดเจนในพื้นที่โดยรอบใกล้ที่ตั้งโครงการ ได้แก่ ภายในวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ภายในวังสระปทุม ย่านประตูน้ำ ศาลพระพรหมเอราวัณ ชุมชนบ้านครัว และชุมชนหลังวัด ปทุมวนารามราชวรวิหาร เป็นต้น ดังภาพที่ 4

ดังนั้น พื้นที่ที่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ชัดเจนลำดับที่ 1 คือ บริเวณโดยรอบที่ติดกับ

อาคาร เช่น ด้านหน้าโครงการหน้าห้างเซ็นทรัลเวิลด์พลาซ่า ถนนราชดำริ และถนนพระรามที่ 1

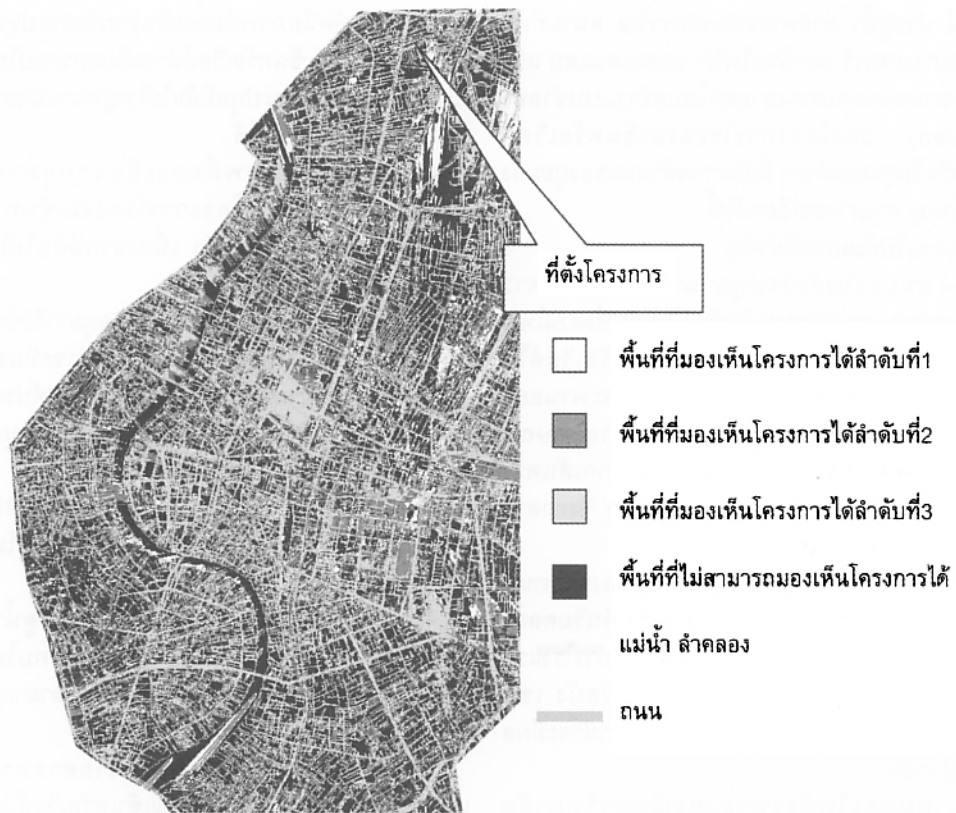
พื้นที่ที่มองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ชัดเจนเป็นลำดับที่ 2 คือ ภายในวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ภายในวังสระปทุม ย่านประตูน้ำ ศาลพระพรหมเอราวัณ ชุมชนบ้านครัว ชุมชนหลังวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร คลองแสนแสบ เส้นทางรถไฟฟ้า (BTS) เส้นทางรถไฟสายตะวันออก บริเวณมักกะสัน สนามกีฬาแห่งชาติ และราชตฤณมัยสมาคม

พื้นที่ที่มองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ชัดเจนเป็นลำดับที่ 3 คือ บางช่วงของถนนพหลโยธิน ถนนพระรามที่ 4 ถนนเพชรบุรี ถนนพญาไท ถนนศรีอยุธยา สวนลุมพินี และอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

เมื่อทราบพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้แล้ว จึงทำการสำรวจภาคสนามเพื่อหาจุดมองที่มีความสำคัญ และสรุปลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่มองเห็นที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมจริง โดยได้ทำการสำรวจโดยยึดหลักการของการเข้าถึงและการมองเห็นได้ของคนทั่วไป คือ การเดิน การนั่งรถยนต์ ทั้งรถยนต์ส่วนบุคคลและรถประจำทาง และการใช้ระบบขนส่งอื่นๆ เช่น เรือทางยาวที่วิ่งในคลองแสนแสบ เรือด่วนเจ้าพระยา เรือข้ามฟาก และรถไฟฟ้า (BTS) ที่ผ่านพื้นที่ตั้งโครงการ รวมทั้งศึกษาลักษณะของทัศนียภาพและภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ศึกษา

การอธิบายลักษณะของทัศนียภาพและภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นการศึกษารายละเอียดลักษณะของทัศนียภาพและภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งโครงการใน 3 ระดับ คือ ระดับเมือง ระดับย่าน และระดับพื้นที่ เพื่อให้ครอบคลุมถึงกระบวนการรับรู้ภูมิทัศน์และการประเมินคุณค่าทางสายตา โดยพบว่าลักษณะภูมิทัศน์เดิมของบริเวณโดยรอบมีลักษณะเป็นภูมิทัศน์ชุมชนเมืองที่มีความหลากหลายและหนาแน่นของอาคารและสิ่งก่อสร้างอยู่แล้ว จึงมีความสามารถในการรองรับสิ่งแปลกปลอมทางสายตาของพื้นที่ตั้ง (Visual Absorption Capability) สูง และทำให้มีความไวต่อการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทัศนียภาพ (Visual Sensitivity) น้อย ดังนั้นเมื่อมีการก่อสร้างอาคารขึ้นจึงไม่ค่อยมีผลกระทบทางด้านความกลมกลืนทางสายตากับสภาพแวดล้อมโดยรวมนัก แต่ยังคงมีผลกระทบต่อมุมมองไปยังสถานที่สำคัญและทัศนียภาพที่มองเห็นจากสถานที่สำคัญโดยเฉพาะสถานที่ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมหรือประวัติศาสตร์และเส้นทางการคมนาคมหลักในการมองเห็น

ดังนั้นจึงสามารถสรุปจุดมองที่สำคัญ มีจำนวนผู้มองเห็นมาก และเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่ามีผลต่อการรับรู้และมีผลกระทบตอสุนทรียภาพของภูมิทัศน์ชุมชนเมืองเมื่อมีโครงการเกิดขึ้น คือ วัดปทุมวนารามราชวรวิหาร วังสระปทุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์พื้นที่ที่มองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ (Viewshed) ในเขตกรุงเทพฯชั้นใน

ภาพที่ 4 การวิเคราะห์พื้นที่ที่มองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์พลาซ่า (Viewshed) ในพื้นที่โดยรอบโครงการ

สวนลุมพินี ประตูน้ำ ศาลพระพรหมเอราวัณ สนามกีฬาแห่งชาติ สยามแสควร์ สถานีรถไฟฟ้า คลองแสนแสบ และทำการศึกษาผลกระทบทางสายตาโดยสร้างแบบจำลอง (Simulation) ของโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์เมื่อสร้างเสร็จ ในจุดมองต่างๆ ที่เป็นภาพตัวแทนของมุมมองที่มีความสำคัญ ตามรายละเอียดดังนี้

1) มุมมองไปยังสถานที่สำคัญ

- มุมมองไปยังวัดพุทธวนารามราชวรวิหาร มีมุมมองจากถนน และเส้นทางรถไฟฟ้าเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ เนื่องจากการมองจากถนน ทางเดินเท้า และสะพานลอยอยู่ในระยะที่มีสิ่งบดบัง เช่น กำแพงวัด ป้ายโฆษณา โครงสร้างรถไฟฟ้า และต้นไม้ ส่วนมุมมองจากเส้นทางรถไฟฟ้าก็มีระยะเวลาในการมองเห็นที่สั้นมาก จึงคาดว่าน่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก

- มุมมองไปยังวังสระปทุม มีมุมมองจากถนน เส้นทางเดินเรือในคลองแสนแสบ และทางเดินริมคลองเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้เนื่องจากอยู่ในระยะที่มีสิ่งบดบัง เช่น กำแพงวัง แผงบังสายตา และต้นไม้ จึงคาดว่าน่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก

- มุมมองไปยังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีมุมมองจากถนนพญาไท และถนนอังรีดูนังค์ที่สามารถเห็นแนวแกนบริเวณหอประชุมได้เป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้เนื่องจากอยู่ในระยะที่มีสิ่งบดบัง เช่น อาคาร รั้วและต้นไม้ จึงคาดว่าน่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก

- มุมมองไปยังอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ มีมุมมองจากถนน ทางเดินเท้ารอบอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สะพานลอย และเส้นทางรถไฟฟ้าเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากอยู่ในระยะไกล และมีองค์ประกอบอื่นที่รบกวนทางสายตามากกว่า เช่น อาคารสูง ป้ายโฆษณา เสาวิทยุ ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจนกว่า จึงคาดว่าน่าจะมีผลกระทบ ไม่มากนัก

- มุมมองไปยังสวนลุมพินี มีมุมมองจากถนน และเส้นทางรถไฟฟ้าเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่สามารถมองเห็นโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ได้ไม่ชัดเจนนักเนื่องจากอยู่ในระยะไกลรวมทั้งมีต้นไม้และอาคารอื่นบดบังจำนวนมาก จึงคาดว่าน่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก

2) มุมมองที่มองจากสถานที่สำคัญ

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากวัดพุทธวนารามราชวรวิหาร คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบเป็นอย่างมาก เนื่องจากตำแหน่งอาคารอยู่ใกล้วัด อาคารมีขนาดสัดส่วนใหญ่ มีความสูงอาคารมาก และใช้วัสดุก่อสร้างที่แตกต่างกัน จึงสามารถมองเห็นได้ชัดเจน อีกทั้งโครงการยังมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ขัดแย้งกับสถาปัตยกรรมในวัดพุทธวนารามราชวรวิหารด้วย

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากวังสระปทุมคาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากภายในวังสระปทุมมีต้นไม้ใหญ่หนาแน่นช่วยบดบังโครงการไม่ให้มองเห็นได้

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากมีต้นไม้ใหญ่และอาคารอื่นบดบัง

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากอยู่ในระยะไกล และมีองค์ประกอบอื่นที่รบกวนทางสายตามากกว่า เช่น อาคารสูง ป้ายโฆษณา เสาวิทยุ ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจนกว่า

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากสวนลุมพินีคาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากอยู่ในระยะไกล และมีต้นไม้ใหญ่บดบัง

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากประตูน้ำคาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากมีองค์ประกอบอื่นที่รบกวนทางสายตามากกว่า เช่น อาคารสูง ป้ายโฆษณา และสายไฟฟ้า

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากศาลพระพรหมเอราวัณ คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบบ้างแต่ไม่มากนัก โดยสามารถมองเห็นอาคารได้เพียงบางส่วน เนื่องจากมีโครงสร้างสร้างรถไฟฟ้าที่ก่อให้เกิดความรบกวนทางสายตามากกว่าบดบัง

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากสนามกีฬาแห่งชาติ คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากมีโครงสร้างสร้างรถไฟฟ้าและอาคารสยามดิสคัฟเวอรีบดบัง

- ทศนิยมภาพที่มองเห็นจากสยามแสควร์คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากภายในสยามแสควร์มีอาคาร ป้ายโฆษณา ต้นไม้ และองค์ประกอบอื่นๆ บดบังมากมาย

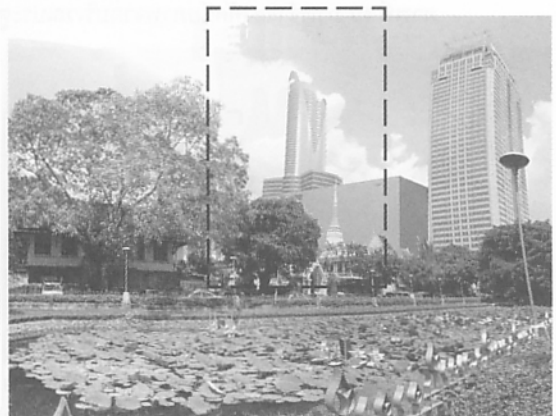
3) มุมมองที่มองจากเส้นทางการคมนาคมหลัก

- เส้นทางเดินเท้าคาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะมีผลกระทบต่อมุมมองจากเส้นทางเดินเท้าบริเวณสี่แยกราชประสงค์เป็นหลักเนื่องจากอยู่ใกล้กับโครงการเป็นอย่างมาก ส่วนมุมมองจากเส้นทางเดินเท้าบริเวณอยู่ในระยะไกล รวมทั้งมักมีองค์ประกอบอื่นๆ บดบังหรือรบกวนมากกว่า เช่น อาคารอื่น โครงสร้างรถไฟฟ้า รั้ว กำแพง ป้ายโฆษณา เสาไฟฟ้า และต้นไม้ เป็นต้น

- เส้นทางรถยนต์ คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ น่าจะมีผลกระทบต่อมุมมองจากเส้นทางรถยนต์ไม่มากนัก เนื่องจากการเดินทางโดยรถยนต์นั้นมีความเร็วในการเคลื่อนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสายตาทำให้มีระยะเวลาในการมองเห็นสั้น รวมทั้งมุมมองจากเส้นทางรถยนต์ส่วนใหญ่มีองค์ประกอบอื่นมาบดบัง

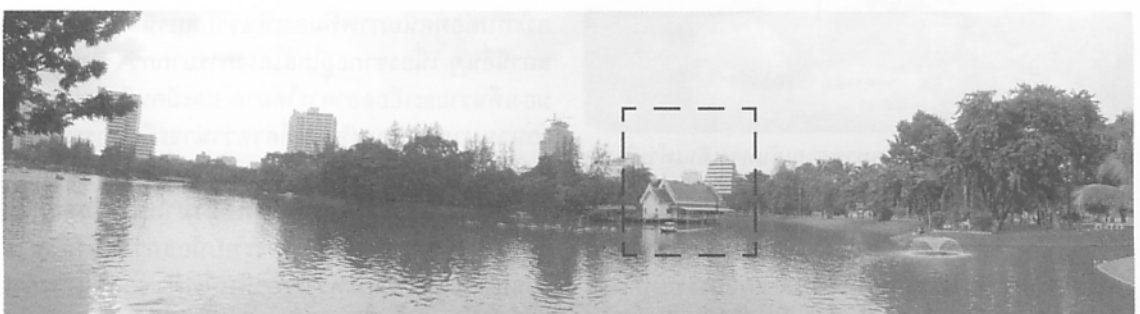
ภาพที่ 5 ภาพจำลองทัศนียภาพบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ซึ่งมองเห็นโครงการได้ไม่ชัดเจนนัก

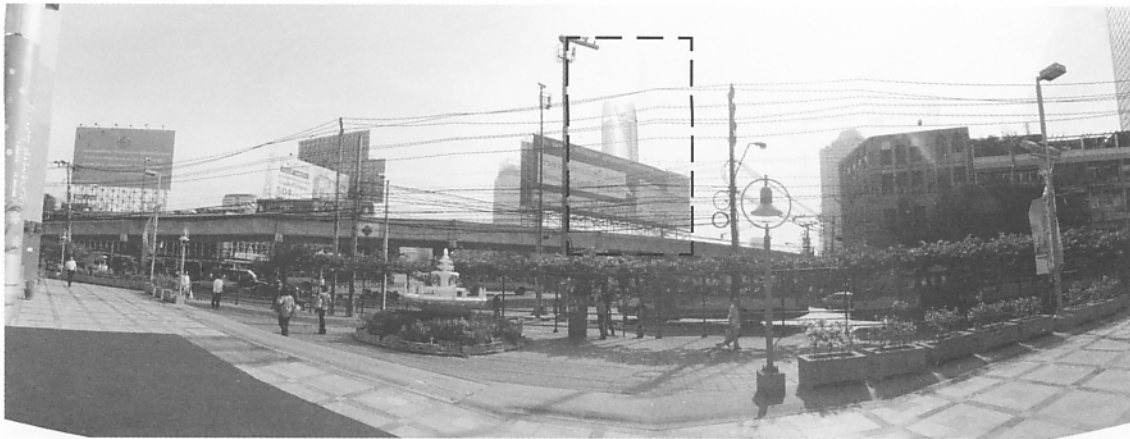
ภาพที่ 6-7 ภาพจำลองทัศนียภาพภายในวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร ซึ่งมองเห็นโครงการได้ชัดเจน

ภาพที่ 8 ภาพจำลองทัศนียภาพภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมุมมองส่วนใหญ่มีอาคารบดบังโครงการ

ภาพที่ 9 ภาพจำลองทัศนียภาพภายในสวนลุมพินี ซึ่งอยู่ในระยะไกลและมีต้นไม้บังโครงการ

ภาพที่ 10 ภาพจำลองทัศนียภาพจากบริเวณประตูน้ำ ซึ่งมียอดประกอบอื่นที่รบกวนทางสายตามากกว่า

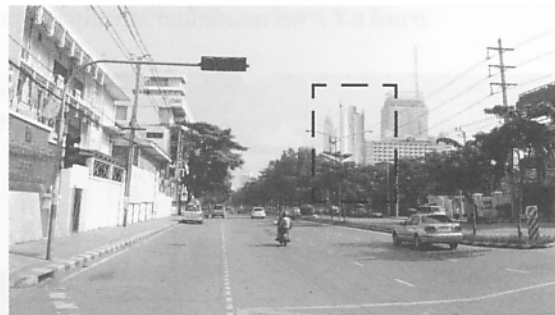
ภาพที่ 11 ภาพจำลองทัศนียภาพจากบริเวณศาลพระพรหม เราวัณ ซึ่งมีโครงสร้างสร้างรถไฟฟ้าที่รบกวนทางสายตามากกว่า

ภาพที่ 14 ภาพจำลองทัศนียภาพจากเส้นทางรถยนต์บริเวณถนนราชดำริ ซึ่งมีโครงสร้างรถไฟฟ้าบดบัง

ภาพที่ 12 ภาพจำลองทัศนียภาพจากภายในสยามสแควร์ ซึ่งมียอดประกอบอื่นๆบดบังมากมาย

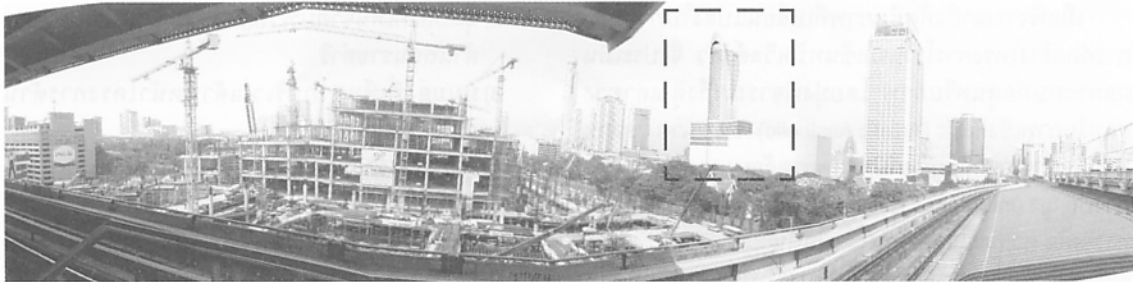
ภาพที่ 15 ภาพจำลองทัศนียภาพจากเส้นทางรถยนต์บริเวณถนนอังรีดูนังค์ ซึ่งมองเห็นโครงการได้ไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากมียอดประกอบอื่นมาบดบังและรบกวน

ภาพที่ 13 ภาพจำลองทัศนียภาพจากเส้นทางเดินเท้าบริเวณสี่แยกราชประสงค์ ซึ่งสามารถมองเห็นโครงการได้อย่างชัดเจน

ไม่ว่าจะเป็น อาคารอื่น รั้ว กำแพง ป้ายโฆษณา โครงสร้างรถไฟฟ้า และต้นไม้ เป็นต้น โดยจะมีผลกระทบบ้างในบริเวณที่เป็นช่องมองซึ่งเป็นพื้นที่เปิดโล่งที่ไม่มีมียอดประกอบอื่นมาบดบังเท่านั้น

- เส้นทางรถไฟฟ้า คาดว่าโครงการนำที่จะมีผลกระทบต่อทัศนียภาพที่มองเห็นจากสถานีสยามมากกว่าสถานีอื่นๆ เนื่องจากอยู่ใกล้โครงการมากกว่า จึงสามารถมองเห็นรายละเอียดอาคารได้มาก และมีคนที่มองเห็นเป็นจำนวนมาก ส่วนบริเวณที่คาดว่าจะมีผลกระทบรองลงมาคือ สถานีราชเทวี เนื่องจากสามารถมองเห็นได้ในระยะกลาง และมีอาคารสูงข้างเคียงมากทำให้กลบกลืนกับอาคารโดยรอบ จึงมีผลกระทบน้อยกว่าสถานีสยาม ส่วนบริเวณเส้นทางระหว่างสถานีรถไฟฟ้า คาดว่าโครงการนำที่จะมีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากมีระยะเวลาน้อยในการมองเห็นและรับรู้ถึงสิ่งแปลกปลอมทางสายตาที่เกิดขึ้น

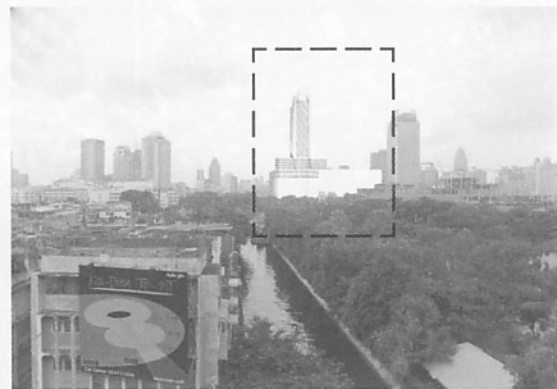
ภาพที่ 16 ภาพจำลองทัศนียภาพจากสถานีรถไฟฟ้าสยาม ซึ่งสามารถมองเห็นโครงการได้ชัดเจน

ภาพที่ 17 ภาพจำลองทัศนียภาพจากสถานีรถไฟราชเทวี ซึ่งโครงการค่อนข้างกลมกลืนกับอาคารโดยรอบ

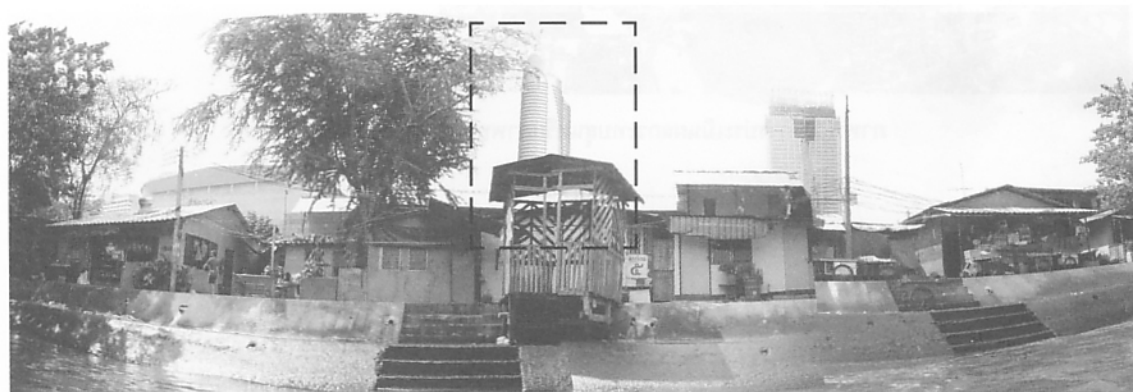
ภาพที่ 18 ภาพจำลองทัศนียภาพระหว่างเส้นทางจากสถานีราชเทวีไปยังสถานีสยามที่มองเห็นสี่แยกราชเทวี ซึ่งมองเห็นโครงการได้ในระยะเวลาอันสั้น

ภาพที่ 19 ภาพจำลองทัศนียภาพระหว่างเส้นทางจากสถานีราชเทวีไปยังสถานีสยามที่มองเห็นคลองแสนแสบ ซึ่งมองเห็นโครงการได้ในระยะเวลาอันสั้น

- เส้นทางเรือ คาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ไม่น่าที่จะมีผล กระทบต่อมุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากมุมมองในเรืออยู่ต่ำกว่าปกติ ประกอบกับมีอาคารและองค์ประกอบอื่นๆบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาบดบัง

และคาดว่าโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์น่าจะจะมีผลกระทบ ต่อมุมมองจากคลองแสนแสบบ้างแต่ไม่มากนักเนื่องจากมุมมอง ในเรืออยู่ต่ำกว่าปกติ และอยู่ในระยะที่มีสิ่งบดบัง เช่น กำแพงวัง แผลบังสายตา และต้นไม้

ภาพที่ 20 ภาพจำลองทัศนียภาพจากเส้นทางเรือในคลองแสนแสบ ซึ่งอยู่ในระยะที่มีสิ่งบดบัง

เมื่อพิจารณาถึงทัศนียภาพที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการก่อสร้างโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์แล้ว จึงประเมินผลกระทบต่อสุนทรียภาพ โดยมุ่งพิจารณาถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพเชิงศิลปะ (Artistic Aesthetic) เช่น ขนาด สัดส่วน รูปแบบ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และสุนทรียภาพทางปัญญา (Intellectual Aesthetic) เช่น ความมีความหมายทางจิตใจ ความเป็นสัญลักษณ์ เป็นต้น

ซึ่งสามารถสรุปพื้นที่ที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียภาพทางสายตาเนื่องจากโครงการ จากมากไปน้อย 5 ลำดับดังนี้

- 1) มุมมองที่เห็นจากบริเวณวัดปทุมวนารามราชวรวิหาร

- 2) มุมมองที่เห็นจากบริเวณตรงข้ามด้านหน้าโครงการด้านถนนราชดำริ
- 3) มุมมองที่เห็นจากบริเวณด้านหน้าโครงการด้านถนนราชดำริ
- 4) มุมมองที่เห็นจากสถานีรถไฟฟ้าสยาม
- 5) มุมมองที่เห็นจากเส้นทางคมนาคม เช่น คลองแสนแสบ เส้นทางรถไฟฟ้าสายสีลมและถนนโดยรอบที่มองเห็นโครงการ

โดยในบริเวณดังกล่าวจำเป็นต้องมีการคำนึงถึงการลดผลกระทบทางสายตาเนื่องจากโครงการโรงแรมเซ็นทรัลเวิลด์ ดังภาพที่ 21

- บริเวณซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตามากที่สุด
- บริเวณซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตามาก
- บริเวณซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตาค่อนข้างมาก
- บริเวณซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตปานกลาง
- บริเวณซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตาน้อย
- เส้นทางซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตามาก
- เส้นทางซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตปานกลาง
- เส้นทางซึ่งได้รับผลกระทบทางสายตาน้อย
- ที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 21 การประเมินผลกระทบสุนทรียภาพทางสายตาในพื้นที่โดยรอบ

จากการศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการลดผลกระทบทางสายตาของโครงการในแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับผลกระทบทางสายตา ความไวต่อการเปลี่ยนแปลงและความสำคัญของภูมิทัศน์นั้นๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุประดับของผลกระทบทางสายตาในแต่ละพื้นที่

มุมมองที่ได้รับผลกระทบทางสายตา	ระดับของผลกระทบทางสายตา	ระดับของผลกระทบทางสายตา	ความไวต่อการเปลี่ยนแปลง	ความสำคัญของภูมิทัศน์
วัดพุทธวนารามราชวรวิหาร	มาก	มีผลกระทบอย่างมาก	มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงมาก	มีความสำคัญมาก
บริเวณตรงข้ามด้านหน้าโครงการ ถนนราชดำริ	ปานกลาง	มีผลกระทบปานกลาง	มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงปานกลาง	มีความสำคัญปานกลาง
ด้านหน้าโครงการ ถนนราชดำริ	ปานกลาง	มีผลกระทบปานกลาง	มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงน้อย	มีความสำคัญปานกลาง
สถานีรถไฟฟ้าสยาม	น้อย	มีผลกระทบน้อย	มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงน้อย	มีความสำคัญมาก
เส้นทางคมนาคม	น้อย	มีผลกระทบน้อย	มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงน้อย	มีความสำคัญต่ำ

แนวทางในการลดผลกระทบทางสายตาที่ดีต้องมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในแต่ละพื้นที่การลดการรบกวนทางสายตาอาจทำได้โดยหลีกเลี่ยงผลกระทบทางสายตาได้แก่ การระมัดระวังในการวางตำแหน่งการออกแบบหรือวางผัง การคำนึงถึงการวางตำแหน่งของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีผลต่อคุณภาพสายตา โดยการลดผลกระทบทางสายตาทำได้หลายระดับดังนี้ คือ

ในระดับการวางผัง โดยวางผังให้สิ่งปลูกสร้างเกิดความกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ ในระดับการออกแบบภูมิทัศน์ โดยใช้รูปทรงแผ่นดินหรือการสร้างเนินดินช่วยบังอาคาร และการปลูกต้นไม้ ที่มีขนาดเหมาะสมบังอาคาร เป็นต้น พื้นที่ที่มีผลกระทบทางสายตาอาจต้องใช้หลายวิธีการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางในการลดผลกระทบทางสายตาในแต่ละพื้นที่

มุมมองที่ได้รับผลกระทบทางสายตา	ระดับของผลกระทบทางสายตา	ข้อจำกัดในการผลกระทบทางสายตา	แนวทางในการลดผลกระทบทางสายตาที่เหมาะสม
วัดพุทธวนารามราชวรวิหาร	มาก	1.อยู่ติดกับโครงการมาก 2.ขนาด สัดส่วน สี และรูปแบบสถาปัตยกรรมแตกต่างกันมาก 3.คุณค่าทางศิลปะสูง 4.มีระยะเวลาในการมองเห็นนาน	1. การปลูกต้นไม้ที่มีขนาดเหมาะสมบังอาคารในตำแหน่งที่มีผลกระทบ 2. ถอยร่นอาคารให้มากขึ้น /วางผังออกแบบให้มีความกลมกลืนกับขนาด สัดส่วนอาคารข้างเคียง 3. เปลี่ยนวัสดุพื้นผิว 4. สร้างโครงสร้างบังสายตา
บริเวณตรงข้ามด้านหน้าโครงการ ถนนราชดำริ	ปานกลาง	1.เป็นเส้นทางสัญจรหลัก มีผู้มองเห็นมาก 2.ขาดพื้นที่ที่จะใช้ลดผลกระทบทางสายตา 3.ทิศทางแสงแดด มีผลต่อการมองเห็น	1. การปลูกต้นไม้ที่มีขนาดเหมาะสมบังอาคารในตำแหน่งที่มีผลกระทบ 2. เปลี่ยนวัสดุพื้นผิว

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางในการลดผลกระทบทางสายตาในแต่ละพื้นที่ (ต่อ)

มุมมองที่ได้รับผลกระทบ ทางสายตา	ระดับของผลกระทบ ทางสายตา	ข้อจำกัดในการผลกระทบ ทางสายตา	แนวทางในการลดผลกระทบ ทางสายตาที่เหมาะสม
ด้านหน้าโครงการ ถนนราชดำริ	ปานกลาง	1. อยู่ติดกับโครงการมาก ทำให้มี มุมมองแคบ 2. ขาดพื้นที่ที่จะใช้ในลดผลกระทบ ทางสายตา 3. มีผู้มองเห็นมาก	1. ออกแบบให้มีความกลมกลืน กับขนาด สัดส่วน อาคาร ข้างเคียง 2. เปลี่ยนวัสดุพื้นผิว
สถานีรถไฟฟ้าสยาม	น้อย	1. มองเห็นทัศนียภาพในมุมกว้าง 2. ขาดพื้นที่ที่จะใช้ในลดผลกระทบ ทางสายตา 3. มีระยะในการมองเห็นสั้น 4. มีผู้มองเห็นมาก	1. เปลี่ยนวัสดุพื้นผิว
เส้นทางคมนาคม	น้อย	1. ขาดพื้นที่ที่จะใช้ในลดผลกระทบ ทางสายตา 2. มีระยะในการมองเห็นสั้นมาก 3. มีผู้มองเห็นมาก	1. เปลี่ยนวัสดุพื้นผิว

ทั้งนี้ในการลดผลกระทบทางสายตาควรครอบคลุมทั้งการลดผลกระทบทางสายตาขณะก่อสร้างและการลดผลกระทบทางสายตาหลังการก่อสร้างด้วย

การลดผลกระทบทางสายตาขณะก่อสร้างครอบคลุมทั้งพื้นที่ที่ทำการก่อสร้างและอาคารที่กำลังก่อสร้าง การลดผลกระทบทางสายตาของพื้นที่ก่อสร้างอาจทำได้โดยการสร้างรั้ว กำแพงรอบพื้นที่ก่อสร้างเพื่อปิดไม่ให้เห็นสิ่งก่อสร้างซึ่งมีความไม่สวยงาม ไม่เป็นระเบียบรกรุงรัง อีกทั้งยังช่วยลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นขณะก่อสร้างด้วย โดยควรเลือกใช้สีและวัสดุที่สร้างเป็นสิ่งปิดบังให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เช่น สีน้ำเงิน สีน้ำตาล หรือเลือกสีที่มีผลต่อจิตวิทยาที่ดี เช่น สีเขียว นอกจากนั้นยังควรวางแผนพื้นที่ก่อสร้างให้สอดคล้องกับการขั้นตอนก่อสร้าง เช่น กำหนดตำแหน่งทางขนส่งเข้าออกให้ชัดเจน ตำแหน่งกองวัสดุ ตำแหน่งที่พักคนงาน เพื่อช่วยทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น การลดผลกระทบทางสายตาของอาคารที่กำลังก่อสร้างอาจทำได้โดยใช้ตาข่ายคลุมอาคารเพื่อปิดไม่ให้เห็นสิ่งก่อสร้าง ซึ่งมีความไม่สวยงาม ไม่เป็นระเบียบรกรุงรัง อีกทั้งยังช่วยลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นขณะก่อสร้างด้วย โดยควรเลือกใช้สีและวัสดุ เป็นสิ่งปิดบังให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

การลดผลกระทบทางสายตาหลังการก่อสร้างที่มีความเป็นไปได้มี 3 วิธีการ คือ

+ การออกแบบรายละเอียดการออกแบบภูมิทัศน์ เพื่อช่วยลดผลกระทบทางสายตาภายหลังการก่อสร้าง มี 2 วิธีการ ได้แก่

- การออกแบบภูมิทัศน์ ในพื้นที่ที่ช่วยบังไม่ให้มองเห็นอาคาร ที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางสายตา อาจใช้การปลูกพืชพรรณที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการดูดซับสิ่งแปลกปลอมทางสายตา คือ มีความสูงมากกว่าอาคาร 2 ชั้นหรือ 10 เมตร มีทรงพุ่มกว้าง มีพุ่มใบหนาแน่น เช่น จามจุรี กร่าง พญาสัตบรรณ เป็นต้น

- การใช้รูปทรงแผ่นดินหรือการสร้างเนินดินร่วมกับการปลูกพืชพรรณ เพื่อช่วยบังอาคาร หรือออกแบบองค์ประกอบในภูมิทัศน์เช่น รั้ว กำแพงร่วมกับการปลูกพืชพรรณ เช่น ส่วนบนโครงสร้างกำแพง

- การออกแบบภูมิทัศน์ร่วมกับสถาปัตยกรรม ในบางส่วนของอาคารเพื่อช่วยลดผลกระทบทางสายตาหลังก่อสร้าง เช่น การออกแบบสวนหลังคา การเพิ่มส่วนยื่นทางสถาปัตยกรรม และปลูกพืชพรรณบนอาคาร การลดขนาดของสถาปัตยกรรม โดยอาศัยการสร้างมายาทิศทางการเพื่อเพิ่มความลึกของระยะเมื่อรับรู้ด้วยสายตา ทำให้ผู้มองรู้สึกที่อาคารอยู่ไกลกว่าความเป็นจริง

+ การปรับคุณลักษณะขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมเพื่อช่วยลดผลกระทบทางสายตาภายหลังการก่อสร้าง ทำได้โดยการปรับรูปแบบทางสถาปัตยกรรม เช่น รูปด้าน ความสูง เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม หรือการออกแบบส่วนตกแต่งให้มีสีและวัสดุของอาคารที่ทำให้สอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เช่น การเลือกใช้วัสดุที่มีสีเหมือนวัสดุธรรมชาติ เช่น สีน้ำตาล แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการรบกวนทางสายตา เช่น ไม่มันวาว ไม่สะท้อนแสง และควรเลือกใช้สีที่

ไม่เด่นชัดเมื่อมองระยะไกล เช่น สีเทา หลีกสิ่งสีที่มองเห็น
ได้ชัดเจนในสภาพแวดล้อม เช่น สีเหลือง สีแดง สีขาว

+ การลดผลกระทบในจุดมองที่มีความสำคัญที่อยู่
ภายนอกพื้นที่โครงการ โดยในบริเวณจุดมองที่มีความสำคัญ
ที่อยู่ภายนอกพื้นที่โครงการ ให้ออกแบบภูมิทัศน์ในบริเวณ
ที่เห็นองค์ประกอบที่ขัดแย้งในทัศนียภาพนั้นๆ เพื่อบัง
สิ่งที่มองเห็น หรือการเบี่ยงเบนความสนใจของผู้มองจาก
องค์ประกอบที่ขัดแย้งในทัศนียภาพไปยังสิ่งอื่นในบริเวณ
ข้างเคียง

5. บทสรุป

ในการพัฒนาในพื้นที่ชุมชนเมืองโดยเฉพาะการก่อสร้าง
อาคารหรือโครงสร้างที่มีขนาดและรูปลักษณะที่โดดเด่น
สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย หรือมีความขัดแย้งกับบริบทโดยรอบ
อาจมีผลกระทบต่อสุนทรียภาพทางสายตาในภูมิทัศน์
ชุมชนเมือง ซึ่งทำหน้าที่สื่อสารภาพลักษณ์ของเมืองและ
ประเทศ ผ่านองค์ประกอบทางในสภาพแวดล้อมทั้งลักษณะ
ทางกายภาพและจินตภาพ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์
ในชุมชนเมืองแม้ว่า เป็นเพียงการก่อสร้างอาคารขนาดเล็ก
ก็ยังสามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพของภูมิทัศน์โดยรวมได้
ผู้ออกแบบและเจ้าของโครงการคำนึงถึงและเตรียมการที่
จะลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ภายหลังการพัฒนา

รายการอ้างอิง

- บัณฑิต จุลลาสัย. 2547. การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม: ทางด้านสุนทรียภาพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chenoweth, Richard E. and Paul H. Gobster. 1986. "Wildland Description and Analysis". In Foundations for Visual Project Analysis. by Richard Smardon, et. al. New York: John Wiley & Sons.
- Higuchi, Tadahiko. 1983. The Visual and Spatial Structure of Landscape. Translated by Charles S. Terry. Massachusetts: The MIT Press.
- Institute of Environmental Assessment. 1995. Guidelines for Landscape and Visual Impact Assessment. London: E & FN Spon.
- Lang, Jon. 1994. Urban Design: The American Experience. New York: Van Nostrand Reinhold.